

ภาค ๑
ภาคทั่วไป

บทที่ ๑	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง	๔๑
	๑. โครงสร้างของศาลปกครอง	๔๑
	๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง	๔๓
	๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง	๔๓
บทที่ ๒	“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	๔๕
	๑. หน่วยงานทางปกครอง	๔๕
	๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง	๔๕
	๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม	๔๕
	๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น	๔๕
	๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา	๔๕
	๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ	๔๖
	๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง หรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง	๔๖
	๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง	๔๘
	๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๔๙
	๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๔๙
	๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง	๔๙
	๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการ หรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล	๕๐
	๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๕๑

บทที่ ๓	อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๕๓
๑.	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๕๓
๑.๑	การใช้อำนาจในการออกกฎ	๕๓
๑.๑.๑	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการออก “กฎ”	๕๓
๑.๑.๒	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช่ลักษณะของการออก “กฎ”	๕๙
๑.๒	การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง	๕๙
๑.๒.๑	คำสั่งทางปกครอง	๕๙
	๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ”	๕๙
	๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ”	๖๖
	๓) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือคณะกรรมการ”	๖๖
	๔) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต”	๖๘
	๕) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ”	๖๙
	๖) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การวินิจฉัยอุทธรณ์”	๖๙
	๗) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ”	๖๙
	๘) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การรับจดทะเบียน”	๗๓
	๙) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะอื่น ๆ	๗๔
๑.๒.๒	คำสั่งทางปกครองทั่วไป	๗๔

๑.๒.๓	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด	๗๗
๑.๒.๔	กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง”	๘๒
	๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง	๘๒
	๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง	๘๘
	๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน	๘๘
	๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของเอกชน	๘๘
	๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ	๘๘
	๖) การใช้สิทธิตามสัญญา	๘๘
	๗) กรณีอื่น ๆ	๘๙
๑.๓	การใช้อำนาจกระทำการอื่นใด	๙๐
๑.๔	การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๙๒
๑.๔.๑	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๙๒
๑.๔.๒	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๑๐๐
๑.๕	การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๐๐
๑.๕.๑	การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๑๐๐
๑.๕.๒	การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ	๑๐๗
๑.๕.๓	การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง	๑๐๗
๑.๕.๔	การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๑๐๗

- ๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่า
เป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด ๑๐๙
- ๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๑๐๙
- ๑.๖ สัญญาทางปกครอง ๑๑๐
- ๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง ๑๑๐
- ๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๑๑๐
- ๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
เนื่องจากมีลักษณะเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ ๑๑๒
- ๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
เนื่องจากเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาเกี่ยวกับ
การจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็น
ต่อการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล ๑๑๗
- ๔) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
มากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา ๑๑๙
- ๕) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าสัญญาที่พิพาท
เป็นสัญญาทางปกครอง แต่ไม่ได้ระบุว่า
เป็นสัญญาทางปกครองประเภทใด ๑๑๙
- ๖) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่น ๆ ๑๑๙
- ๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ๑๑๙
- แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๑๑๙
- ๑) สัญญาค้ำประกันของสัญญาทางปกครอง ๑๑๙
- ๒) การรับสภาพความรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดจาก
สัญญาทางปกครอง ๑๑๙
- ๓) สัญญาประกันดูแลรักษาทรัพย์จำนำตามสัญญาจำนำ
เพื่อประกันหนี้เงินกู้ยืม ๑๑๙

- ๔) สัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางาน
และคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ๑๑๙
- ๑.๖.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ๑๑๙
- ๑) สัญญาจ้างแรงงานพนักงานรัฐวิสาหกิจ ๑๑๙
- ๒) สัญญากู้ยืม ๑๑๙
- ๓) สัญญาซื้อขาย ๑๒๐
- ๔) สัญญาเช่า ๑๒๒
- ๕) สัญญารับขนคนโดยสาร ๑๒๓
- ๖) สัญญารับจ้างเหมาให้บริการงานรักษาความปลอดภัย ๑๒๓
- ๗) สัญญาเช่าซื้อ ๑๒๓
- ๘) สัญญาอื่น ๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่า
ไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ๑๒๔
- ๑.๗ การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดชอบของรัฐ ๑๒๔
- ๑) กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ๑๒๔
- ๒) กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ ๑๒๕
- ๓) กรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น ๑๒๕
- ๑.๘ การกระทำในกรณีอื่น ๆ ๑๒๗
- ๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคล
ต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ๑๒๗
- ๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐ
ในบางกรณีต่อศาลปกครอง ๑๒๗
๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา
ของศาลปกครอง ๑๒๗
- ๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่เป็นกรกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้
ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๑๒๗
- ๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร ๑๒๗
- ๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ๑๒๘

๒.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ	
พิจารณาพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ	๑๒๘
๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ	
พิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว	๑๒๘
๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ	
พิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน	๑๒๘
๓) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ	
พิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร	๑๒๘
๔) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ	
พิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญา	
และการค้าระหว่างประเทศ	๑๓๑
๕) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ	
พิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลาย	๑๓๑
๒.๑.๔ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษา	
ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑	๑๓๑
๒.๑.๕ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบริหารราชการ	
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘	๑๓๑
๒.๑.๖ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัท	
บริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔	๑๓๑
๒.๒ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เป็น	
การกระทำทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา	
ของศาลปกครอง	๑๓๑
๒.๒.๑ การกระทำทางรัฐบาล	๑๓๑
๑) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๑๓๑
๒) ความสัมพันธ์กับรัฐสภา	๑๓๑
๓) งานทางนโยบาย	๑๓๒
๔) การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร	๑๓๒
๒.๒.๒ กระบวนการทางนิติบัญญัติ	๑๓๒
๒.๒.๓ การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา	๑๓๓

๒.๒.๔ การดำเนินกิจการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์	๑๓๕
๑) การดำเนินกิจการทางศาสนา	๑๓๕
๒) การปกครองสงฆ์	๑๓๕
๒.๒.๕ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๑๓๕
๑) การออกหมายเรียก	๑๓๕
๒) การจับกุม	๑๓๖
๓) การปรับ	๑๓๖
๔) การปล่อยชั่วคราว	๑๓๖
๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น	๑๓๖
๖) การขออายัดตัวผู้ต้องหา	๑๓๖
๗) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน	๑๓๖
๘) การแจ้งความร้องทุกข์และการดำเนินคดีอาญา	๑๓๗
๙) การส่งผู้ร้ายข้ามแดน	๑๓๘
๑๐) อื่น ๆ	๑๓๘
๒.๒.๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง	๑๓๙
๒.๒.๗ การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป	๑๓๙
๑) การรักษาพยาบาล	๑๓๙
๒) การขับรถ	๑๓๙
๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า	๑๓๙
๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ	๑๓๙
๕) การดูแลรักษาต้นไม้	๑๓๙
๖) การแจ้งความร้องทุกข์	๑๓๙
๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน	๑๓๙
๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ	๑๓๙
๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร	๑๔๐
๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์	๑๔๐
๑๑) การเสนอความเห็น	๑๔๐
๑๒) การประชาสัมพันธ์	๑๔๐
๒.๒.๘ การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง	๑๔๐
๒.๒.๙ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ	๑๔๐
๒.๒.๑๐ กรณีอื่น ๆ	๑๔๑

๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครอง
กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา
หรือมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน ๑๔๒
- ๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา
เกี่ยวพันกัน ๑๔๒
- ๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็น
เกี่ยวพันกัน ๑๔๒
- ๓.๒.๑ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ
ของศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ๑๔๒
- ๓.๒.๒ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ
ของศาลปกครองสูงสุด ๑๔๒

บทที่ ๔ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง ๑๔๓

๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง ๑๔๓
- ๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย ๑๔๓
- ๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน
หรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๑๔๓
- ๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย
หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ๑๔๓
- (๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ออกกฎ ๑๔๓
- (๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ออกคำสั่ง ๑๔๗
- (๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
กระทำอื่น ๑๕๗
- (๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ละเลยต่อหน้าที่ ๑๖๐
- (๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ
ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ๑๖๖

- (๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๖๖
- (๗) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากสัญญาทางปกครอง ๑๗๐
- (๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบอื่น ๑๗๒
- (๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำในกรณีอื่น ๆ ๑๗๔
- ๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ๑๗๕
- (๑) หน่วยงานทางปกครอง ๑๗๕
- (๒) ประชาชนผู้ถูกกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ ๑๗๖
- (๓) คณะบุคคล ๑๗๖
- (๔) ชุมชน ๑๗๙
- (๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๘๐
- ๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี ๑๘๑
- ๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับ ๑๘๒
- ๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล ๑๘๒
- ๑) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว ๑๘๒
- ๒) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว ๑๘๒
- ๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าการกำหนดค่าบังคับตามคำขอไม่เป็นการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป ๑๘๔
- ๑.๒.๒ กรณีที่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล ๑๘๕
- ๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดค่าบังคับได้ ๑๘๕
- ๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้ ๑๘๑

๒. ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง	๑๙๗
๓. ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี	๑๙๘
๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี	๑๙๘
๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด	๑๙๘
๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว	๑๙๙
๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี	๒๐๒
๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์	๒๐๒
๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา	๒๐๔
๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด	๒๑๐
๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี	๒๑๑
๓.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี	๒๑๘
๓.๓.๑ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย	๒๑๘
๓.๓.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ	๒๑๘
๓.๓.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป	๒๑๘
๓.๓.๔ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ	๒๑๙
๓.๓.๕ กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดให้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องยื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์	๒๒๐
๓.๓.๖ กรณีฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๒๒๐

๔. ระยะเวลาการฟ้องคดี	๒๒๐
๔.๑ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ	๒๒๐
๔.๑.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ	๒๒๐
๔.๑.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง	๒๒๗
๔.๑.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป	๒๔๓
๔.๑.๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน	๒๔๔
๔.๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ เป็นอย่างอื่น	๒๔๖
๔.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ล่าช้าเกินสมควร	๒๔๗
๔.๒.๑ กรณีที่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๒๔๗
๔.๒.๒ กรณีที่ไม่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๒๕๑
๔.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดอย่างอื่น	๒๕๔
๔.๓.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๒๕๔
๔.๓.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น	๒๖๘
๔.๔ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๒๗๒
๔.๔.๑ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง	๒๗๒
๔.๔.๒ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาสัมปทาน	๒๗๕
๔.๔.๓ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาทุนการศึกษา	๒๗๕
๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน	๒๗๗
๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน	๒๗๘

๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญา รับฝากเก็บข้าวเปลือก แปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และจัดจำหน่ายข้าวสาร	๒๗๙
๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ ข้อตกลงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ	๒๘๑
๔.๔.๘ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาหลักประกันของ	๒๘๑
๔.๔.๙ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาซื้อขาย	๒๘๑
๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการหนึ่งอย่างใด	๒๘๒
๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้อง การใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง	๒๘๒
๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดี เกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ	๒๘๓
๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป	๒๘๕
๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐	๒๘๕
๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วย การวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒	๒๘๗
๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้อง คดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง	๒๘๗
๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้	๒๘๗
๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มี การรับสภาพความรับผิดชอบ	๒๘๗
๔.๙ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครอง ประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล	๒๘๗
๔.๙.๑ การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ	๒๘๗
๔.๙.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล	๒๘๙

๔.๑๐	ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือมีเหตุจำเป็นอื่น	๒๙๐
๔.๑๐.๑	การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม	๒๙๐
๔.๑๐.๒	กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น	๒๙๔
๔.๑๐.๓	การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้อง เมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตาม ข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ	๒๙๘
๕.	ค่าธรรมเนียมศาล	๒๙๘
๕.๑	การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคน ร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว	๒๙๘
๕.๒	การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาล ไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง)	๒๙๘
๕.๓	การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่)	๒๙๘
๕.๔	การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘)	๒๙๘
๕.๕	การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับ ข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖)	๒๙๘
๖.	ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ	๒๙๙
๖.๑	ฟ้องซ้อน (ข้อ ๓๖)	๒๙๙
๖.๒	ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖)	๓๐๐
๖.๓	ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗)	๓๐๓
บทที่ ๕ วิธีพิจารณาคดีปกครอง		๓๐๕
๑.	บททั่วไป	๓๐๕
๑.๑	หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕)	๓๐๕
๑.๑.๑	หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่ง ทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี	๓๐๕
๑.๑.๒	หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป	๓๐๕
๑.๑.๓	หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณี ไม่เสียค่าใช้จ่าย	๓๐๗
๑.๑.๔	หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม	๓๐๗

๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครอง แทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓๐๗
๑.๑.๖ การชี้แจงนำนักประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล	๓๐๗
๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๓๐๗
๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี	๓๐๗
๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ	๓๐๗
๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย	๓๐๗
๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน	๓๐๗
๑.๒ การยื่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖)	๓๐๗
๑.๓ การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗)	๓๐๘
๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง	๓๐๘
๑.๓.๒ กรณีที่คู่กรณีมีคำขอ	๓๐๘
๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓)	๓๐๘
๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร	๓๐๘
๑.๕.๑ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕)	๓๐๘
๑.๕.๒ โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล หรือบุคคลอื่นนำไปส่ง (ข้อ ๑๖)	๓๐๘
๑.๖ การขอตรวจดูเอกสารทั้งหมดหรือบางฉบับในสำนวนคดี หรือขอคัดสำเนาหรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้อง (ข้อ ๑๘)	๓๐๙
๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น	๓๐๙
๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดียว (มาตรา ๖๑)	๓๐๙
๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง	๓๐๙
๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓)	๓๐๙
๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗)	๓๐๙
๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดี อาจแก้ไขได้	๓๐๙
๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไข ให้ถูกต้องได้	๓๐๙
๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง	๓๐๙
๒.๒.๓ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองสูงสุด	๓๑๐

- ๒.๒.๔ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจ
ของศาลปกครองชั้นต้นอื่น ๓๑๐
- ๒.๒.๕ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา
แล้วข้อหาใดข้อหาหนึ่งเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจ
หรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ๓๑๐
- ๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริง ๓๑๐
- ๒.๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ
คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม ๓๑๐
- ๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม ๓๑๐
- ๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓-ข้อ ๔๖) ๓๑๗
- ๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘) ๓๑๗
- ๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙) ๓๒๐
- ๒.๓.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐-ข้อ ๕๙) ๓๒๐
- ๒.๔ การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง) ๓๒๐
- ๒.๕ การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔-ข้อ ๖๘) ๓๒๐
- ๒.๖ วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ๓๒๑
- ๒.๖.๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง
(ข้อ ๖๙-ข้อ ๗๔) ๓๒๒
- ๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ ๓๒๒
- ๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ ๓๒๕
- ๒.๖.๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕-ข้อ ๗๗) ๓๒๘
- ๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ ๓๒๘
- ๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการ
หรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ๓๒๘
- ๒.๖.๓ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราว
ก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖) ๓๒๘
- ๒.๖.๔ การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมาย
หรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้น
ไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง) ๓๒๙
- ๒.๖.๕ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่น ๆ ๓๒๙

๒.๗ การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี และการถอนคำฟ้อง	๓๓๐
๒.๗.๑ การร้องสอด (ข้อ ๗๘)	๓๓๐
๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง	๓๓๐
๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องสอด	๓๓๐
๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ	๓๓๐
๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องสอด	๓๓๐
๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง)	๓๓๐
๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๘๐)	๓๓๐
๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๑)	๓๓๐
๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒)	๓๓๐
๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี	๓๓๑
๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓-ข้อ ๘๗)	๓๓๑
๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง	๓๓๑
๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน (ข้อ ๘๒)	๓๓๑
๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย (ข้อ ๘๕)	๓๓๔
๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓)	๓๓๔
๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒)	๓๓๕
๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕)	๓๓๖
๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๓๓๖
๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้	๓๓๖
๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๓๓๗
๒.๑๒ การคัดค้านตุลาการ (มาตรา ๖๓)	๓๓๙
๒.๑๓ การบังคับคดี	๓๓๙

๓. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด	๓๔๒
๓.๑ คดีฟ้องตรงต่อศาลปกครองสูงสุด	๓๔๒
๓.๒ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	๓๔๒
๓.๒.๑ ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	๓๔๒
๓.๒.๒ ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา	๓๔๒
๓.๒.๓ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์	๓๔๒
๓.๒.๔ แบบและเนื้อหาของอุทธรณ์	๓๔๒
๑) คำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ	๓๔๒
๒) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)	๓๔๓
๓) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)	๓๔๔
๓.๒.๕ การตรวจอุทธรณ์	๓๔๕
๑) คำอุทธรณ์ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน	๓๔๕
๒) การชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์	๓๔๖
๓) คำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ	๓๔๗
๓.๒.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)	๓๔๗
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่	๓๔๗
๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่	๓๔๘
๓.๒.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)	๓๕๐
๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๓๕๐
๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๓๕๐
๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๓๕๐

๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์	๓๕๐
๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง)	๓๕๐
๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง)	๓๕๑
๓.๓.๔ แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์	๓๕๒
๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ	๓๕๒
๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)	๓๕๒
๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)	๓๕๓
๓.๓.๕ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๓๕๓
๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน	๓๕๓
๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ	๓๕๓
๓.๓.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)	๓๕๔
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่	๓๕๔
๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่	๓๖๑
๓.๓.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)	๓๖๑

